

PRIPOROČILA IN DODATNA LITERATURA ZA 3. SKUPINO CANKARJEVEGA TEKMOVANJA 2019/2020

Tekmovalci berejo prozni besedili:

- Douglas Adams: *Štoparski vodnik po Galaksiji* (1. knjiga iz serije, katera koli izdaja),
- Maja Novak: *Cimre* (katera koli izdaja).

Na **ŠOLSKEM TEKMOVANJU** pokažejo **poznavanje in razumevanje romana *Štoparski vodnik po Galaksiji* Douglasa Adamsa.**

Tekmovalci berejo roman *Štoparski vodnik po Galaksiji*, izražajo svoje doživetje o prebranem, predstave, misli, obnavljajo, povzemajo, razčlenjujejo prebrano besedilo, analizirajo posamezne pripovedne prvine in jih poimenujejo (npr. snov, dogajalni čas in prostor, osebe, tema, motivi, ideja), pozorni so na filozofske prvine, humor, jezik in zgradbo, umeščajo besedilo v literarnozgodovinsko obdobje in avtorjev opus. Svoje razumevanje lahko poglobljajo z ogledom istoimenskega filma *Štoparski vodnik po Galaksiji*. Poznajo in razumejo pojme znanstvena fantastika, fikcija, utopija, znanstvenofantastični roman, humor, absurd, komedija, groteska, satira, parodija (razlago pojmov najdejo v leksikonih, srednješolskih učbenikih, literarnih teorijah, na Wikipediji). Razmišljajo o razmerju med stvarnim/resničnim in fantastičnim, o fantazijskem jeziku in slogu za razkrivanje tega sveta bralcu. Razmišljajo o besedah/besednih zvezah, ki so povezane s predpisanim delom, npr.: brisača/svetovni dan brisače, 42, Monty Pyton, vesoljska opera, riba babilonka. V povezavi s predpisano literaturo poznajo, razumejo in pišejo različne besedilne vrste (poročilo, reportaža, izjava, ocena, esej, intervju, pismo, okrogla miza, kritika ...).

Na šolskem tekmovanju (lahko je dodan odlomek iz romana) pišejo **spis na književno temo**, v katerem ob danih navodilih **problemsko** obravnavajo predpisano temo in motive. Pri pisanju lahko razlagajo tezo/ključne besede, interpretirajo odlomek, utemeljujejo razlago s poznavanjem zgodbe, vrednotijo/aktualizirajo problematiko, pri čemer uporabljajo temeljne literarne pojme, npr. dogajalni čas in prostor, osebe, snov, motivi, tematika, tema, ideja, zgradba, slog, in vključujejo **dodatno literaturo, predpisano za šolsko tekmovanje.**

Dodatna literatura za šolsko tekmovanje:

- Kordigel, M. (1994): Znanstvena fantastika. Ljubljana: DZS (Literarni leksikon, 41). (Opredelitev znanstvene fantastike, str. 5–11.).
- Bajt, D. (1982) Ljudje, zvezde, svetovi, vesolja. Ljubljana: Mladinska knjiga. Ikarova krila, str. 11–29.
- Adams, D. (2002): Losos dvoma. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije. Izbrana poglavja: Predgovor prevajalca, Prolog, Epilog.
- Hanlon, M. (2006): Znanost v štoparskem vodniku po galaksiji. Ljubljana. Tehniška založba Slovenije. Izbrana poglavja: Uvod (10–18), Obstoj Boga (54–67), Vzporedni svetovi (159–175), Poslednja vprašanja in odgovori (185–193).

Na **OBMOČNEM TEKMOVANJU** pokažejo **poznavanje in razumevanje romana *Cimre* Maje Novak**.

Tekmovalci tudi na območnem tekmovanju pišejo **spis na književno temo**, in sicer na podlagi romana ***Cimre***. V spisu ob danih navodilih **problemsko** obravnavajo predpisano temo. Pri pisanju lahko razlagajo tezo/ključne besede, interpretirajo odlomek, utemeljujejo razlago s poznavanjem zgodbe, vrednotijo/aktualizirajo problematiko, pri čemer uporabljajo temeljne literarne pojme in vključujejo **dodatno literaturo, predpisano za območno tekmovanje**. Uporabljajo temeljne literarne pojme, npr. osebe, dogajalni čas, prostor, snov, tema, motivi, zgradba, jezik in slog, pripovedovalec, kriminalka/detektivka (razvojni pregled), temeljne pojme tega žanra: detektiv, žrtev, zločinec, okolje, indic ... (razlago pojmov najdejo v leksikonih, srednješolskih učbenikih, literarnih teorijah, na Wikipediji). Pozorni so na humor/komično v romanu in ironijo. Razmišljajo o sredstvih za izražanje komičnega. Poznajo slovensko zgodovino kriminalke in umeščajo besedilo v literarnozgodovinsko obdobje in avtorčin opus.

Dodatna literatura za območno tekmovanje:

- Pirc, V. (2003): Razkritje. Slovenščina v šoli, leto 8, številka 5/6, str. 11–22.
- Vrhovnik S. T. (1993): Kriminalno pripovedništvo in slovenska literatura. Literatura (Ljubljana), letnik 5, številka 26, 5, št. 26/27, str. 61–72.

Na **DRŽAVNEM TEKMOVANJU** pokažejo poznavanje in razumevanje **enega ali obeh razpisanih romanov (*Štoparski vodnik po Galaksiji* in/*ali Cimre*)** in **predpisane dodatne literature tako za šolsko kot območno tekmovanje**.

Na državnem tekmovanju lahko pišejo npr. **esej z elementi komentarja in kritike**, v katerem ob navodilih ter na podlagi književnih besedil in dodatne literature **problemsko** obravnavajo **predpisano temo, izražajo svoje kritično mnenje in besedilo/besedili aktualizirajo**.

Za državno tekmovanje veljajo ***vsa priporočila s šolskega in območnega tekmovanja***, poleg tega je lahko k navodilom **priloženo** (znano ali neznano) **besedilo** (npr. o ustvarjanju, avtorju, recepciji ...).

Vrednotenje spisov zajema tri bistvene elemente:

- poznavanje obeh književnih besedil,
- ustvarjalnost, izvirnost in problemskost pisanja,
- jezikovno pravilnost in slogovno ustreznost.

Sestavljavci nalog za 3. skupino